

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 „
četrt 6, 50 „
mesec 2, 30 „

V upravnstvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 „
četrt 5 „
mesec 1, 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 291.

V Ljubljani, v sredo 18. decembra 1901.

Letnik XXIX.

Državni zbor.

Dunaj, 17. dec. 1901.

Izjava min. predsednika.

V seji dne 14. t. m. so dr. Ba-reuther in vsenemški tovariši vprašali min. predsednika, ali je res, kar je »N. Fr. Pr.« pisala isti dan? »N. Fr. Pr.« je namreč trdila: »V parlamentarnih krogih se govori, da je cesar včeraj rekel neki osebi, ki je v ožji dotiki s fevdalnim veleposestvom: Ako ne pojde s parlamentom, moralo se bode kaj drugega zgoditi«.

Te besede se ujemajo z govorom min. predsednika v seji z dne 9. t. m. Vsled tega je razširjena misel, da je dr. pl. Koerber dne 9. t. m. govoril po naročilu cesarjevem. Razširjena je tudi govorica, da se že vrše priprave za premembo ustave. Še nikdar ni nobena vlada tako pretila v parlamentu, zato hočejo interpellantje vedeti, kaj je na teh govoricah.

Včeraj je min. predsednik takoj začetkom seje odgovoril na to interpelacijo odločno in resno: »Na označena vprašanja odgovarjam, da je po vseh ustavnih načelih, katera interpellantje tudi priznavajo, izključeno, krono spravljati v razpravo. (Odobranje.)

Jaz kot ministerski predsednik gotovo ne bom dajal povoda.

Dalje menim, da bi tako važna stvar morala imeti zanesljivejšo vire, ako se hoče v zbornici razpravljati. Vlada ne zve vseh govoric. A če bi hotela odgovarjati na vse govorice, imela bi malo časa za druge važnejše posle. (Veselo in odobranje.)

V zadnjem svojem govoru sem podal resnično podobo razmer ter odkrito in brez ovinkov pojasnil vso resnost položaja. To je bila moja dolžnost in zato prevzamem vso odgovornost. (Zivahna pohvala.)

Ta odločna izjava min. predsednika je

napravila mogočen vtis, osobito na nemško levico. Sedaj so se morali tudi dvomljivci prepričati, da se dr. Koerber ne šali, marveč ima v žepu poblastilo za radikalne ukrepe.

Danes je dr. Ba-reuther začetkom seje zahteval, naj zbornica sklene, da se v prihodnji seji otvori razprava o včerajšnjem govoru min. predsednika. Zbornica je ta predlog odklonila z 208 glasovi proti 23. Za predlog so glasovali le Vsenemci in 4 soc.-dem. Govorilo se je, da bi vlada takoj zaključila zasedanje ali celo razpustila zbornico, ko bi bil vsprejet predlog Vsenemcev. To je dokaz, da bolnik še noče umreti.

Kmetijske zadruge.

Zbornica je danes nadaljevala nadrobno razpravo o kmetijskih zadrugah. Izprva je predsednik hotel, da zbornica še nocoj reši ta zakon. Toda mnogo govornikov se ni hotelo odpovedati besedi in tako je razprava dospela do § 18.

Najprvo se je vršilo glasovanje o paragrafi 3. in 4. Poročevalec Povše v daljšem govoru priporoča dr. pl. Fuchsa dodatni predlog, naj se v § 3. vstavi določba, da morejo člani zadrug biti tudi užitarji zemljišč, kakor so n. pr. fidejkomisni veleposestniki in duhovniki, ki sicer niso pravi lastniki, a tudi ne najemniki. Ta predlog je bil tudi z veliko večino vsprejet. Zagrizenim liberalcem to seveda ni všeč, češ da pridejo zadruge v »klerikalne« roke. No, v klerikalnih rokah bodo gotovo boljše vspevale, nego v liberalnih. Sicer pa želimo vsi brez izjeme, naj se gola politika ne zanaša v strogo gospodarska društva. Ko bi se bili kranjski liberalci držali tega načela in pravila pri raznih društvih in uradih, gotovo bi se bila tudi politična nasprotja ublažila.

Poročevalec Povše je priporočal tudi Grabmayrov predlog, da bodi član občinske ali okrajne zadruge vsak lastnik ali užitar, ako so njegova zemljišča v dotični občini

ali okraju. Kdor ima zemljišča v raznih občinah in okrajih, je član vseh dotičnih zadrug.

Ta predlog je obveljal, kakor tudi do stavek, da morejo deželni zbori določiti, ali naj veleposestniki, katerih zemljišča prese-gajo gotovo mero, tvorijo sami zase posebne zadruge.

Zbornica pa je odklonila predlog posl. Irota, da naj bi bili le iz vršujoči poljedelci člani zadrug.

§ 4 določa, da okrajno glavarstvo, oziroma deželna vlada določata, kdo je v smislu § 3. lastnik ali užitar zemljišč. Ta paragraf je obveljal z dostavkom posl. Küniga, da politično oblastvo razsoja »v sporazumu z avtonomno oblastjo«.

§ 5 se glasi: »Člani deželnih zadrug so vsi člani v isti deželi obstoječih okrajnih zadrug. Ako je v eni deželi več deželnih zadrug, določa deželni zbor, v katero deželno zadruge spadajo različne okrajne in občinske zadruge.

§ 6: »Člani zadrug so opravičeni svoje pravice in dolžnosti prepuščati svojim najemnikom. Deželni zbori morejo v tem oziru skleniti natančnejše določbe.«

Dalmatinski poslanec dr. Ferri je predlagal dostavek: »Deželni zbori morejo določiti, ali smejo takozvani »contadini in koloni« biti člani zadrug«. Ker je poročevalec Povše podpiral ta predlog, je bil soglasno vsprejet.

Poslanec vitez Berks s političnega in narodnega stališča izraža pomisleke proti deželnim zadrugam, osobito z ozirom na slovenske manjšine na Štajerskem, Koroškem in v Primorju. Splošna želja je, naj bi se v zadrugno življenje ne zanašala politična in narodna preporna vprašanja. Zato naj bi se že v zakonu določilo, da se morajo deželne zadruge deliti po narodnosti ali pa se naj vsaj v okviru deželnih zadrug osnujejo sekcije po narodnosti. S tem bi se ognili mnogim prepripirom, ki le

ovirajo uspešno delo na gospodarskem polju. Sicer pa bode posl. Žičkar danes pri §. 23. predlagal dotično določbo.

§§ 7. in 8. določata, da nedoletne lastnike zemljišč v zadrugah zastopajo varuhi, juristične osebe pa pooblaščenici.

§ 9. določa, da deželni zbori sklepajo glede odborov in delokroga posameznih zadrugnih organov. Deželni zbori morajo tudi določevati, ali se sprejmo v zadruge razne osebe (oskrbniki, učitelji, živinozdravniki itd.), ki sicer niso posestniki, a imajo zasluge za poljedelstvo.

Socijalni demokrat Hybeš obžaluje, da v zadrugah ne bodo imeli vsi enake pravice in da so posli izključeni iz zadrug.

Poročevalec Povše je odločno pobijal stališče socijalnih demokratov, ki skušajo narediti umetno nasprotje mej gospodarji in posli. Na kmetih se mnogokje poslom bolje godi, nego gospodarjem. Ako pa se gospodarjem zboljšajo gnotne razmere, bodo gotovo tudi posli boljše plačani.

§ 10. določa, da deželni zbori napravijo pravila za zadruge. Ta paragraf je obveljal brez debate.

Ker je bil § 11. vsprejet v zvezi z 2., pride na vrsto § 12., ki govori o pravnem stališču zadrug. Pri tej točki sta dolgo v češkem jeziku govorila narodna socijalista Fresl in Hruby o vseh mogočih stvareh, ker preje nista prišla na vrsto.

§ 13. se glasi v bistvu: Vse troške za ustanovitev in upravo zadrug plačajo zadrugniki, v kolikor se ne pokrijejo z drugimi dohodki. V ta namen določijo deželni zbori potrebne priklade k zemljiškemu davku.

Poslanec Iro je predlagal, naj prve troške za ustanovitev plačajo dežele, nadaljne letne troške za upravo itd. naj plačujejo zadrugniki, v kolikor se ne pokrijejo z državnimi podporami.

Poslanec Žitnik govori proti § 13., kakor ga nasvetujeta vlada in odsek. Ta za-

LISTEK.

Rotsildove gosli.

Rusko spisal Anton Čehov. — Poslovenil — kl. —
(Dalje.)

Bilo je že ob svitu; skozi okno je bilo videti, kako je žarela jutranja zarja. Jakobu, zročemu na starko, je nakrat šinilo v glavo, da je vse svoje življenje niti enkrat ni po-božal, ni pomiloval, da si ni domislil kupiti ji kak robec, ali prinesiti ji od svatbe nekaj sladkega, marveč, da je samo kričal na njo, se ž njo prepiral radi izgub ter ji grozil s pestmi, res, tepel je ni nikdar, a vsekako jo je strašil in ona je v takšnem položaju vsakokrat strepetala od strahu. Da, on ji ni dovolil piti čaja, ker so bili stroški že brez tega veliki, in ona je pila samo toplo vodo. Lahko razumljivo, da ima sedaj takšno čudno, veselo lice, in to ga je bolelo.

Pričakavši jutra, si je najel od sosedja konja ter odpeljal Marto v bolnišnico. Bolnikov je tu bilo malo, radi tega ni čakal dolgo, samo tri ure. Na njegovo veliko veselje bolnikov to pot ni sprejemal doktor, ki je bil sam bolan, marveč ranocelnik Maksim Nikolajič, stavec, o katerem so govorili po trgu, da če ga tudi rad pije in se pretepava, vendar razume več, nego sam gospod doktor.

»Zdravstvujte!« zakliče Jakob, stopivši k staremu v sprejemno sobo. »Odpustite,

da vas vznemirjava. Tu, izvolite videti, je zbolela moja žena, družica življenja, kakor se govori, odpustite mi ta izraz...«

Ranocelnik si naježi obrvi in pogladi brado ter jame preiskovati starko. Ona je sedela na podnožniku, sključena in medla, s koničastim nosom ter odprtimi ustmi in bila povsem podobna ptici, katero žeja.

»N—no... Tako«... izpregovori počasi ranocelnik ter vzdihne. »Influenca, in nemara celo vročnica. Sedaj razgraja v mestu legar. Kaj? Starka je že priletna, hvala Bogu. Koliko je že stara?«

»Manjka ji eno leto do sedemdeset, Maksim Nikolajevič.«

»Kaj? Priletna starka. Čas je iti k počitku.«

»To ste izvolili prav omeniti, Maksim Nikolajevič«, odvrne Jakob, uljudno se nasmehljavajoč, »in vneto vas zahvaljujem za vašo prijaznost, toda dovolite mi izreči, vsaka stvar ljubi življenje.«

»Ali samo to!« odvrne ranocelnik s takim glasom, kakor bi bilo od njega odvisno življenje ali smrt starke, »Nü, tako evo, moj dragi, daval ji boš na glavo hladne obkladke, te praške pa ji dajaj dvakrat na dan. A potem do svidenja...«

Po izrazu njegovega lica je Jakob videl, da je slabo in da tu nobeni praški več ne pomagajo. Njemu je bilo sedaj jasno, da Marta umre kmalu, ako ne danes — pa jutri.

Rahlo je sunil ranocelnika z laktom, pomignil z očmi ter mu dejal poluglasno:

»Treba bi bilo, Maksim Nikolajič, ji nastaviti rožičke.«

»Nimam časa, moj dragi, nimam časa. Vzemi svojo starko ter pojdi z Bogom!«

»Bodite milostljivi,« poprosi ga Jakob. »Saj sami izvolite vedeti, ako bi jo, recimo, bolel život, ali kaj od znotraj, takrat bi se prilegali praški in kapljice, toda ona je prehlajena! Pri prehlajenju pa je najprvo treba pripraviti kri v tek, Maksim Nikolajič.«

Toda ranocelnik je poklical že drugega bolnika, in v sobo je stopila ženska s fantom.

»Stopaj, stopaj,« reče Jakobu mračno. »Ta senca se ne da popraviti.«

»V takšnem slučaju nastavite ji vsaj pijavke. Na veke hočem Boga prositi!«

Ranocelnik se je zamračil ter zakričal: »Ne govori mi tega!«

Jakob se je takisto zamračil in ves zrudel, toda ni izpregovoril besedice, marveč je prijel Marto za roko ter jo peljal iz sobe. Toda ko sta že sedela na vozu, je surovo in porogljivo pogledal bolnišnico in dejal:

»Nastanili so vas tu, umetnike. Boga-tinu bi takoj nastavili rožičke, toda za re-veža je še ene pijavke škoda. Herodeži!«

Ko sta prišla domov, je Marta, stopivši v sobo, za kakih deset minut postala ter se držala peči. Zdelo se ji je, ako se ona vleže,

jame Jakob takoj govoriti o izgubi in jo kregati, da zmerom leži in noče delati. Toda Jakob jo je samo topo gledal ter se spomnil, da je jutri god Ivana Bogoslovca, pojutrišnjem Nikolaja Čudodelnika, potem pride nedelja, a potem ponedeljek, nesrečen dan. Štiri dneve ne bo mogel nič delati, in Marta gotovo umre v teh dneh, torej je treba danes narediti. Vzel je svoje železno ravnilo, stopil k starki ter vzel mero. Na to se je ona vlegla, on pa se je prekrizal ter jel delati krsto.

Ko je delo bilo dovršeno, si je Bronza nataknil očala ter zapisal v svojo knjižico:

»Marti Ivanovi krsto — 2 r. 40 k.«

In vzdihnil je. Starka je ves čas tiho ležala z zaprtimi očmi. Toda pred večerom, ko se je stemnilo, je nakrat poklicala Jakoba.

»Ali se spominjaš, Jakob?« ga je vprašala, radostno ga gledaje. »Pred petdesetimi leti nama je Bog dal belolasega otroka. Mi-dva sva takrat zmerom sedela pri vodi in prepevala... pod vrbo.«

In bridko se nasmehnivši, je dodala:

»A dete je umrlo.«

Jakob je napejal spomin, toda nikakor se ni mogel spomniti otroka, ne vrbe.

»To so samo sanje,« je dejal. Prišel je batjuška (duhovnik), izpovedal ženo in jo pomazilil. Na to je Marta jela šepetati nekaj nerazumljivega in proti jutru je umrla. (Dalje prih.)

kon ostane večinoma na papirju, ako vlada že za ustanovitev in pozneje za režijo zadrug ne dovoli nobene podpore. Na deželne zbornice se ne moremo zanašati, ker so deželne finance povsod jako žalostne. Dalje so deželni zbori, ki iz političnih in narodnih ozirov ne bodo hoteli z deželnimi prispevki podpirati kmetijskih zadrug, oziroma narodnih manjšin v dotičnih deželah. Dolžnost je torej osrednje vlade, da izdatno podpira že ustanovitev zadrug in vsako leto zadrugam dovoljuje primerne podpore. Zato predlaga: Vlada naj dovoli v pokritje prvih stroškov za ustanovitev zadrug 4 milijone kron. Nadaljne letne stroške sicer plačujejo zadrugniki, toda država in dežela naj dovoljujejo svoje prispevke. Koliko naj plačujejo zadrugniki, to določujejo posamezni deželni zbori.

Ker pa je predlagatelj Žitnik že »a priori« vedel, da se bode vlada odločno upirala temu predlogu in da ga zbornica ne sprejme, je dalje predlagal, naj država prevzame prve stroške za ustanovitev zadrug, ne da bi določil svoto.

Sekcijski načelnik dr. Ertl, ki je duševni oče tega zakona, je sicer naglašal, da bode vlada morala podpirati stanovske zadruge, toda v zakon naj se ta določba ne vsprejme. Ako se vsprejme določba, da mora država podpirati zadruge, potem je zakon gotovo pokopan v gosposki zbornici. Ker se že deset let kuje ta zakon, bila bi škoda, ko bi zbornica sedaj zakon zopet pokopala. Ta izjava vladnega zastopnika je vplivala na mnoge poslance, da danes niso glasovali za Žitnikov predlog, dasi jim je bil simpatičen.

Vsled tega je bil seveda tudi poročevalec Povše prisiljen zagovarjati odsekov načrt. Predloge posl. Irota in Žitnika je zbornica odklonila. Poslanec Žitnik je vsled tega predložil resolucijo, s katero se vlada pozivlja, da za podporo zadrugam postavi primerno svoto v proračun za bodoče leto. Tej resoluciji se vlada ne upira in utegne obveljati.

Razprava traja dalje. Govorila sta danes tudi slov. poslanca Pfeifer in Žičkar. Zadnji je predlagal, da se v deželnih zadrugah napravijo sekcije po narodnostih v posameznih deželah.

Zbornica je konečno vsprejela načrt zakona v drugem branju, kakor tudi naslednje resolucije:

1. Vlada se pozivlja, da za prosep, ustanovitev in razvoj kmetijskih zadrug v prihodnji državni proračun vstavi 20 milijonov kron.

2. Vlada se pozivlja, da že v bodočem zasedanju deželnim zborom predloži zakonski načrt glede ustanovitve kmetijskih zadrug.

3. Vlada se pozivlja, naj naredbenim potom odredi, da so vsa dopisovanja mej zadrugami in člani prosta poštnine.

4. Vlada se pozivlja, da zavarovanje delavcev razširi tudi na kmečke posele.

5. Zbornica je vsprejela tudi Žitnikovo resolucijo, da naj vlada v bodoči državni proračun za ustanovitev zadrug ustavi primerno svoto.

Zbornica pa je odklonila resolucijo Spinčičevo:

»Vlada se pozivlja, naj v zakonskih načrtih za deželne zbornice določi, da se za razne narodnosti v posameznih deželah ustanove po narodnosti razdeljene zadruge ali sekcije«. Proti tej resoluciji so glasovali mnogi Poljaki, seveda v veliki večini tudi Nemci, a češki poslanci razun Stojanina in Hrubana so zapustili zbornico. Naravno, da so bili jugoslovanski poslanci jako nevoljni. Ako češki poslanci že niso hoteli glasovati za Žičkarjev predlog, mogli bi pač glasovati za nedolžno resolucijo. No, slovanska solidarnost je pač v teoriji, a v dejanju je ni, osobito če se tiče Slovencev. Čehi v tem vprašanju pač le dlako cepijo, ker že imajo doma na Češkem češki in nemški kulturni svet, ki oba vsak za se uspešno delujeta. Torej?

Zbornica nadaljuje dnevni red. Jutri je, kakor se čuje, zadnja seja pred Božičem.

Kmetijske zadruge.

(Govor posl. Povše.)

(Konec.)

Skupno za blagor kmetijstva.

Sedaj imam pa še prošnjo do zastopnikov drugih stanov v tej visoki zbornici, in zato bi se obrnil najprej do zastopnikov industrije.

Doslej je bilo v Avstriji žal vedno v navadi, da smo se mi zastopniki poljedelcev in zastopniki obrti med seboj bojevali. A sila nas druži! In neki mož, kateri je sodeloval tudi v naših vrstah, Aleksander Peez, je pred kratkim pri nekem takozvanem »amerikanskem večeru« imel govor — na tem zborovanju so bili navzoči obrtniki in poljedelci — v katerem je kratko razložil, odkod prihaja nevarnost za avstrijske poljedelce: iz Amerike. In jaz kot agrarec moram odkrito pozdravljati to gibanje, da se vendar enkrat avstrijski poljedelci združijo z obrtniki, da gredo skupno na delo zoper skupnega sovražnika, skupno nevarnost.

A tudi do zastopnikov mest imam prošnjo, naj blagohotno podpirajo ta zakonski predlog.

Star, sicer obrabljen, a še vedno resničen pregovor pravi: Če ima kmet denar, ima ga ves svet. Gospoda moja, če se okrepi kmečki stan, dobi v njem velika obrt, dobé mesta in trgi in trgovina najboljšega in najdirektnjšega odjemalca. (Pritrjevanje.) Zato bi vas prosil tudi v imenu države, da mislite na okrepitve in na vse to, kar more pomoči temu silno važnemu in delavnemu stanu. Saj to je stan, kateremu pripada čez 60 odstotkov avstrijskega prebivalstva, in mi smo danes še vedno pretežno agrarna država. Mislite torej na ta stan tudi z ozirom na državni blagor!

Vsakdo mora priznati, da se ravno iz poljedelskega stanu kličejo najboljše moči v vojak. In tudi vi, prebivavci mest in trgov, morate priznati, da se tudi vaše vrste vedno na novo krepe in pomnožujejo z novimi silami vedno iz poljedelskega stanu, gotovo ne v vašo škodo. In glasoviti nemški narodni ekonom prof. Wagner, ki je tudi na Dunaju govoril pred kratkim, vas je opozarjal na to, kako važno in potrebno je, da se odpravijo bolezni poljedelstva za skupne koristi vseh stanov.

Sklepam z željo: Da bi vendar bili tudi v Avstriji na vladnih klopeh možje, kateri tako razumevajo obrambo poljedelstva, njegovo vrednost in njegov pomen, kakor dela vlada v sosedni nam Nemčiji, odkoder čujemo zdaj besede, kakršnih še nikdar nismo slišali tukaj, dasi smo eminentno poljedelska država. Zato pa apeliram na g. poljedelce: Sprejmite blagohotno celo predlogo, ne zahtevajte takoj najidealnejšega in najpopolnejšega! Saj imamo izdelati samo državni okvirni zakon, katerega bodo deželni zbori izpopolnili po poljedelskih razmerah in kulturnih potrebah posameznih kronovin.

Zato pa pravim: Združimo se, začnimo z rešilnim delom! Če bomo mi poljedelci vsi složni v delovanju, nas bodo spoštovali tudi zastopniki drugih stanov; od vlade pa bomo dosegli, da bo začela šteti naše vrste in da bo potem računala z nami.

Oprt na te razloge, prosim, da preidete v podrobno debato o načrtu, kakor ga vam je predložil poljedelski odsek. (Živahno odobravanje in ploskanje. — Govorniku čestitajo.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. decembra.

Glasovi o položaju

so še vedno skrajno neugodni. Vse se vprašuje, kaj se zgodi z avstrijskim parlamentom in z ustavo. Zanesljivega odgovora na to vprašanje nihče ne ve. Gotovo je le toliko, da živa dr. Koerber popolno zaupanje vladarjevo, da je do cela prepričan o nespособnosti sedanjega parlamenta za važnejše delo in da je to svoje mnenje brez ovinkov razodel tudi vladarju, česar dosedaj še ni storil noben kabinetni načelnik. Kaj dobimo mesto sedanjega parlamenta, tega seveda nihče ne ve, trdi se pa z vso gotovostjo, da ne pridemo do absolutizma, čeprav se zistira sedanja ustava.

Izvršitni odbor češke stranke

oziroma državnozborske in deželnozborske delegacije se snide prihodnje soboto v Pragi k važnemu posvetovanju. Na dnevnem redu je, kakor se glasi na dotičnih vabilih, razgovor o notranje-politiškem položaju. Govorijo krogi sodijo, da bo na razgovoru v prvi vrsti češko-nemško pravno vprašanje, kajti vlada z vso silo pritiska na obe češki stranki, da skleneta spravo, predno se prične razprava o proračunu in nagodbeni predlogi.

Italija in trozveza.

Znano je, da mnogi italijanski politiki zelo neradi vidijo Italijo v zvezi z Avstro-Ogersko in Nemčijo in da bi se posebno od prve raje danes ločili nego jutri, ker bi potem ne bili ovirani v svojem škilenju na avstrijsko Primorje. Toda vodivni italijanski krogi nočejo o tem nič slišati, in vsaj v javnosti zavračajo vsako tako zahtevo, ker morajo priznati, da ima od trozveze ravno Italija največ koristi. Sedaj se pa Francozi obrnili svoj pogled na Italijo ter dospeli do prepričanja, da bi jim ta mogla koristiti, ako se odtrga od Nemčije in zveže z njimi. Drugega namena po mnenju politikov pač ne more imeti velikodušnost Francozov, ki so poklonili svojemu zavezniku in spe Tripolis brez vsakih koncesij. — No, avstrijski državniki bi ne žalovali, ko bi se Franciji posrečilo, potegniti na-se italijanskega zaveznika.

Ministerska kriza v Bolgariji.

Brzovaj nam je včeraj sporočil vest o odstopu celega bolgarskega ministerstva, ki pa ni došla ne pričakovano, kajti vsakdo je vedel, da je sedaj v bolgarskem sobranju na dnevnem redu najetje večjega posojila. Ministerski predsednik je umaknil vladno predlogo, a ne radi tega, ker bi bila vlada težko dobila za predlogo potrebno večino, marveč ker je pariška banka, s katero se je vlada pogajala glede najetja posojila, svojo prvotno ponudbo umaknila. Z drugimi besedami se to pač pravi, da Bolgarom banka ne mara več kreditirati, ker se nahajajo že ob robu državnega poloma. Ministerski predsednik je pred nekaj dnevi sam izjavil, da je bankrot neizogiben, ako se ne najame zahtevano posojilo. — Vkljub temu pa, da jo je Karavelov zopet zavozil, se v bolgarskih političnih krogih sodi, da bo knez vnovič njemu poveril sestavo novega kabineta.

Mejnarodna sladkorna konferenca

je imela včeraj v Bruslju svojo prvo sejo. Predsednikom je bil izvoljen ministerski predsednik Smet, namestnikom pa avstro-ogerski delegat grof Khevenhüller. Prva seja je bila samo formalnega značaja. Predsednik je imel nagovor, v katerem je izražal svoje veselje, da sta tudi Italija in Rumunija odposlali h konferenci svoje zastopnike, česar pri prvi konferenci v letu 1898 nista storili. Zborovanje bo trajalo bržkone dalje časa. Do prihodnje sobote hota na dan po dve seji, potem se pa posvetovanje prekine do novega leta. O načrtu, ki bo služil za podlago sedanjim obravnavam, ni dosedaj še nič znanega. Pričakovati se pač sme, da zbrani delegati ne bodo skrivili lasu sladkornim baronom.

Norvežani napredujejo.

Na Norveškem so za občinske volitve tudi ženske dobile volivno pravico. Prva taka volitev se je vršila te dni v Kristijaniji, glavnem mestu Norvegije. Ženske volivke so s svojimi nepolitiškimi kandidati toliko dosegle, da so bili poraženi liberalci in radikalci. Izgubili so skoro vse mandate. V glavnem mestu je izgubila levica ravno polovico mandatov. Izmed 84 obč. odbornikov jih imajo sedaj konservativci 47, radikalci 16 in soc. demokratje 14 sedežev.

Književnost in umetnost.

Repertoar slovenskega gledališča.

Jutri v četrtek se igra prvokrat v sezoni prekrasna G. Hauptmannova drama s petjem »Hanice pot v nebesa«, v kateri ima gđ. Růčková glavno ulogo. Lani je bila ta drama najlepše uprizorjena in najdovršenejša igrana. Po »Hanici« se igra prvokrat v sezoni velezabavna veseloigra »Ženski jok«. V soboto dne 21. t. m. je premijera opere »Smiljana«, katero je zložil naš rojak gospod F. S. Vilhar ter jo posvetil svojemu strijcu g. Iv. Vilharju. Opera je najskrbnejše pripravljena in imajo v njej posla — razun gđ. Noemi — vse

naše operne moči. Mesto bolnega gospoda režiserja Jos. Nollija uprizori opero gospod Fr. Lier.

Obrednik za organiste

je sestavil in izdal v. g. Matej Strakl, koralist stolne cerkve v Mariboru. To je koristna in jako lepa knjižica. Saj se zahteva pravilno liturgično petje ne le od duhovnika, ampak tudi od organista. Doslej res nismo imeli nobene celotne pripravnne knjige, ki bi jo dali v roke organistu.

»Obrednik« obsega vsa imenitnejša liturgična opravila in blagoslavljanja, ki se vrše med letom navadno po župnijskih cerkvah, dve koralni maši, responzorije in določbe treh lavantinskih sinod o cerkvenem petju in o sveti glasbi. »Officium Defunctorum« izide, kakor obljubuje g. pisatelj v predgovoru, v isti obliki in z istimi črkami v posebni knjigi.

Napevi so sestavljeni v modernih notah v vijolinskem ključu, tako da more knjigo rabiti vsak organist, ki pozna glavna pravila koralnega petja, tudi če ni vajen stare cerkvene pisave.

Gospod izdajatelj je knjigo sam založil. Dobiva se pri njem izvod po 1 K 60 v. Želeti je, da bi na vsakem koru imeli po več izvodov te knjižice, ne le za organista, ampak tudi za pevce.

Našim mladim klaviraršem priporočamo kot božični dar »Rožmarinke«, zbirko odbranih slovenskih in hrvatskih melodij za glasovir v lahkem slogu. Kdor želi z »Rožmarinkami« razveseliti svoje otroke, naj pošlje 2 kroni pod naslovom: prof. F. S. Vilhar v Zagrebu, Rainerova ulica 11.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljanski obč. svet je dobil včeraj od župana obvestilo, da je izstopil iz občinskega sveta občinski svetnik dr. Matija Hudnik. Ali bode dr. Hudnikov vzgled posnemal notar Plantan, ne vemo. Nič kaj veselo se torej ni čulo za naše obč. svetnike pismo dr. K. Trillerja, katero je župan prebral, naznanjajoč obč. svetu »Slovenčev« obsodbo. Radi tega mestne finance menda ne postanejo boljše, to prepričanje je imel pač marsikdo izmed obč. svetnikov, zato se ni čulo nič navadnega glasnega odobravanja, dasi je župan trdil, da pač vsak izmed obč. svetnikov čuti zadoščenje svoji užaljeni časti... Obč. svetniki pač sami najbolje poznajo položaj... Župan je dejal, da je prepričan, da »Slovenca« obsodba ne bo poboljšala in da bo po svoji stari navadi še nadalje napadal mestno gospodarstvo. Župan, ki je tudi naznanil, da je dr. Triller glede g. dr. Lampeta vložil priziv, je, kakor smo videli, trdnega prepričanja, da mestnega gospodarstva nikdar hvalili ne bomo. Nimamo nič proti temu, da nam pripoznava toliko spoznanja.

Na galeriji se je včeraj zbralo mnogo slovenskih vseučilišnikov. Skoro se je čulo, kaj jih je privedlo na galerijo. Dr. Kušar se je oglasil k nujnemu predlogu in po dolgem, precej frazastem utemeljevanju stavil naslednje predloge glede vseučilišnega vprašanja: 1. Vprašanje slov. vseučilišča je vsled njegove kulturno narodne in gospodarske važnosti dosledno zasledovati. V ta namen naj vseučiliški odsek, izvoljen od obč. sveta, stopi v dotiko z dež. zborom in s poslanci. 2. Dež. poslancema ljubljanskega mesta se naroča, da obnovita v deželnem zboru predlog za vseučilišče. — 3. Slovenskim poslancem se izreka zahvala za odločno nastopanje pri vseučiliškem vprašanju v drž. zboru. — 4. Slovenskim akademikom se priporoča vstrajnost in odločnost pri delu za vseučilišče v Ljubljani. Predlogi so bili soglasno sprejeti. Nam se je milo storilo, ko smo slišali dr. Kušarja govoriti za izobrazbo slovenske mladine.

Hitro poslovanje »Kmetijske družbe« je pojasnil župan. Že pred letom dni je prosil magistrat »Kmetijsko družbo« obvestila, da koliko bi prodala del svojega vrta, ki je za razširjavo neke ondotne ulice potreben. Do danes »Kmetijska družba« ni odgovorila, zato jo je magistrat še enkrat prosil odgovora.

Novo poslopje »Mestne hranilnice« bode stalo v Prešernovih ulicah na dosedanem Bernardovem posestvu. Obč. svet je včeraj potrdil dotično kupno pogodbo. Ves prostor meri 1351 kvadrat m. in velja 76.000 K, ker bode pa za regulacijo Prešernove ulice treba odstopiti 214 kvadrat m., za kar se bode dobilo od mesta 20.000 kron, bode treba hranilnici za prostor dati le 56.000 K.

Bivše Piklovo posestvo za frančiškansko cerkvijo je, kakor znano, kupil g. dr. V. Gregorič, ki je izjavil, da dá za regulacijo dveh cest potrebni svet za isto ceno, kakor se je plačalo svet sosedom Piklovega posestva, namreč po 10 gl. kvadrat m. Obč. svet je dejal, da tega mesta ne potrebuje sedaj, in ako hoče g. dr. Gregorič zidati, moral bode svet parcelirati in zato bode čakal obč. svet te prilike, da svet dobi zastoj.

Hišni posestniki in profesorji v prepiru. Ob tej priliki je vstal g. ravnatelj Šubić ter se je v daljšem govoru pritoževal nad neopravičenim podraževanjem stanovanj od strani nekaterih hišnih posestnikov. Pozdravlja, da se bode na bivšem Piklovem posestvu gradilo nekaj hiš, ker v Ljubljani nedostaja stanovanj in ker te hiše gradi predsednik društva hišnih posestnikov, kaže to, da položaj hišnih posestnikov še ni tako obupen, kakor se je pisalo. Govornik bode v obč. svetu glasoval proti prošnji glede potresnega posojila tistih hišnih posestnikov, ki so povišali cene stanovanj. Obč. svetnik gosp. Predovič je izjavil, da mu »žilca ne da« in da mora govoriti, ter je branil hišne posestnike, češ, da postaja položaj hišnih posestnikov vedno obupnejši. On ima 88 strank in si ne upa od tega živeti. Hišne posestnike je branil tudi gospod Lenček, g. Prosenc pa je vprašal g. Predoviča, kako naj, ako si on z 88 strankami ne upa živeti, žive tisti, ki nimajo nobene hiše, na kar je seve g. Predovič ostal odgovor dolžan.

Za novo železno ograjo ob Elizabetni bolnici se je dovolilo 600 kron. Ograja bode železna in bode veljala 2610 gl.

Vdovi nadstražnika Potokarja je obč. svet dovolil 400 K letne pokojnine, 225 K posmrtno četrti in vzgojevalnine za 8 otrok po 80 K na leto za vsakega otroka, vendar v skupnem znesku ne nad 400 K na leto.

(Konec prih.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. decembra.

† **Jezuit o Franc Sajovic**, ki se je nedavno v Travnik v Bosni preselil, je ondi včeraj, 17. t. m., previden s poslednjim oljem umrl. Blagi pokojnik je bil rojen v Št. Juriju pri Kranju 4. avgusta l. 1834. V jezuitski red je vstopil dne 30. oktobra 1867. Kdo bi si bil mislil pri njegovem odhodu iz Ljubljane, da bo tako naglo preminul! Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v najboljšem spominu. Svetila mu večna luč!

„**Krščanske ženske zveze**“ odbor se je včeraj poklonil prevzvišenemu gosp. knezoškofu ljubljanskemu.

Cesarjev dar. Bivšemu slugi pri novomeškem okrajnem glavarstvu, Fran Mirtu iz Crmošnjice je dovolil cesar vsakoletne milostne podpore v znesku 200 K.

Premije za posle Premije iz cesar Franc Jožefovega zaklada za kmečke posle v znesku 20 K so dobili od 46 prosilcev ti-le posli: Mar. Markun v Podbrezjah (53 let), Jos. Bračič v Jelič. Vrhu (51 let), Jan. Zdešar v Seniči (46 let), Mih. Šimenc na Brdu (43 let), Terezija Kropivšek v Motniku (42 let), Mar. Bonča v Planini (42 let), Ivan Geržina v Postojni (41 let), Mat. Stankovič v Metliki (40 let), Marija Žerovnik v Zbiljah (40 let) in Jos. Odlazek v Rakovniku (40 let).

Zdravniška zbornica kranjska zboruje v soboto dne 21. dec. ob pol 6-uri popoldne v zborničnih prostorih (deželna bolnica). Dnevni red: 1. Naznanila predsedništva. 2. Računski zaključek za l. 1901 in proračun za l. 1903. 3. Določitev zborničnega prispevka za leto 1902. 4. Volitev v zdravniško zbornico za dobo 1902—1905. (Razgovor). 5. Slučajni predlogi, ki se pa morajo najkasneje izročiti 5 dni pred sejo predsedništva.

Z doma ušla je 15 letna Pavla Vavpotič, občina Hrušica. Kdor jo zasledil, naj sporoči županstvu v Hrušici pri Ljubljani.

Elektrarno ustanove na desnem savskem bregu nasproti žel. postaji v Zagorju za razsvetljavo Zagorja, Trbovelj, Hrastnika ter ondotnih podjetij.

Vodovod v Toplicah ter cesta Straža Toplice. Iz Toplic na Dolenjskem se nam poroča, da je dograja vodovoda zagotovljena vsled veledušnega daru presv. g. kneza Karola Auersperga 6000 K. Zgralbo se prične v zgodnji pomladi. Proračun znaša 24.000 K in komisijaki obhod se vrši te dni. Istodobno se začne tudi prelagati cesta iz Straže v Toplice. Če se to oboje izvrši, se bodo gotovo Toplice povzdignile.

Poboj. V neki gostilni v Sostrem sta se 10. t. m. za šalo sprla posestnik Janez Skrjanec in fant Janez Trškan. V šali je ta udaril Škrjanca s polittersko steklenico po hrbtu, da se je ista razbila. Trškanov tovariš Gašperšič je bil vsled tega nejevoljen ter zagnal Trškana v obraz nekaj steklenih kosov. To pa je Trškana tako ujezilo, da je prijel nož in zadel Gašperšiču več nevarnih ran. Prepeljati so ga morali v bolnico.

Potres. Istodobno, kakor v Zagrebu, čutili so tudi v Celju včeraj popoldne dva potresna sunka v smeri od zahoda proti vzhodu. Škode potres ni povzročil. — Dne 10. t. mes. ob 1. uri ponoči je bil v Dubrovniku precej močan potres. — Tudi v Kozjem so včeraj ob 3. uri 13 minut čutili 3 sek. trajajoč sunek.

Tatvine. V zadnjem času se jako množe tatvine okoli Tomačevega. Rafiniranost, s kakeršno pride tat v stanovanje, da sklepati, da je en sam izvrsten specialist v tatinski stroki. Da bi se ga le kaj kmalo dobilo!

Ljubljanske novice. Božičnico priredi svojim članom I. del. kons. društvo v svojih prostorih na Kongresnem trgu. — **Aretovano »copernico«** so zopet spustili domov. Prav bi bilo, da policija pokvari »obrta« vsem takim »copernicam«. V Ljubljani se nahaja tudi neka ženska, ki slepari ljudi s tem, da jim zatrjuje, da z mrtvimi govori. — 36 topničarjev bolnih na legarju je sedaj v novi topničarski vojašnici. — **Mrtvoud** je zadel pri Auru Marijo Kovač. — **Gromenje** v decembru. Danes po noči je silno gromenje pretresalo Ljubljano. Mnogo ljudi je bilo vsled tega v strahu. — **Zblaznel** je v stolni cerkvi Anton Plestnjak z Lesnega Brda. Govoril je v cerkvi na ves glas: »Moja bo, moja bo! Noben mi je ne vzame!« Prišla sta ponj dva stražnika, ki sta ga s tem izvabila iz cerkve, da sta mu dejala, da ga »njegova« zunaj čaka. »Jaz jo pa že toliko časa tukaj čakam«, dejal je blazni in radovoljno sledil stražnikoma na policijo, odkoder so ga odpeljali na Studenec.

Dopolnilna deželnozborska volitev v Gradcu. Namesto umrlega graškega podžupana in dež. poslanca Purgstallerja je bil izvoljen te dni dr. Kratter.

Teharska župna cerkev, ki jo nameravajo podreti, je po izreku »Centralne komisije za umetnost in zgodovinske spomenike« umetniško zgodovinske vrednosti. Konservator omenjenega društva se je vsled tega izrekel zoper podiranje, pač pa bi se naj cerkev razširila; posebno kapela sv. Lucije se nikakor ne sme odstraniti. Podružnica sv. Štefana pa nima nikakšne umetniško-zgodovinske vrednosti, zato bi se ne ugovarjalo, ako bi se ista podrla.

Radi motenja vere so bili pred mariborskim sodiščem včeraj obsojeni: Anton Vogrin na tri mesece, Fr. Ploj na šest tednov, Mat. Plochl na tri tedne, I. Fekonja, Franc Wolf in Lj. Rois na 8 dni strogega zapora. Vsi so iz Oseka.

Prijeti ponarejalci denarja. Ponarejanje denarja so zasledili po naključni žandarji od Sv. Barbare niže Maribora pri krčmarju in posestniku Valentinu Šoberniku v Spod. Dupleku. Iskajoč neko ukradeno knjigo, ki je pa niso našli, pogleda poveljnik g. Pén nehote neko davčno knjižico. »Oho! tu imate pa dosti denarja« in res sami ponarejeni stari desetaki in novi desetkronski papirji so bili, ki jih je izdeloval Franc Pečar iz Zimice s fotografiranjem. Vse drugo je bilo zgotovljeno, le rudeče številke so še manjkale, katere pa zdaj rišeta v Mariboru pri c. kr. okrožni sodnji.

Prepir v mariborskem ognjegasnem društvu. V mariborskem gasilnem društvu imajo velik prepir. Načelnik dimnikarski mojster Auer je odložil svojo čast, ker se mu je očitelo, da svojo čast izrablja v privatne interese.

Tri svoje otroke umorila. Pri Sv. Trojici na Štajerskem je orožnik prijel kmečko hčer Marijo Postrusnek iz Selišč, ki se je potepala okolu. Orožniku je obstala, da je tekom petih let umorila tri svoje nezakonske otroke, katere je zakopala v nekem gozdu pri Ljutomeru.

Razveljavljena obsodba. Izdajatelj mariborske »Unabhängige Zeitung«, Karol Jožef pl. Maytner, je bil pred mariborskim sodiščem obsojen radi goljufije na štiri mesece ječe. Najvišji sodni dvor je razsodbo razveljavil in se bo vršila nova obravnavna.

Radi slabega spričevala ušla je od doma 11letna učenka petega razreda v Celovcu Antonija Hofer.

Samomor. V Pliberku se je obesil umirovljeni rudar Andrej Peganz, ki je bil že 11 let slep.

Jagoda v decembru. V Dornbergu so utrjali te dni popolnoma dozorelo jagodo.

Razpis učiteljskih služb. V tolminskem političnem okraju razpisane so sledeče službe: 1. definitivnega nadučitelja-voditelja dvorazrednice pri Sv. Luciji. 2. Definitivnega nadučitelja - voditelja dvorazrednice v Podmelcu. 3. Definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice v Idrskem. 4. Definitivnega učitelja voditelja enorazrednice v Nemškemrutu. 5. Definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice na Ponikvah. 6. Definitivnega učitelja podružnice Reka-Police. 7. Definitivnega učitelja podružnice v Čadrg-Zadlazu. 8. Definitivnega učitelja podružnice na Ljublinju. 9. Definitivne učiteljice dvorazrednice v Volčah. Prošnje pošlje naj se predpisanim potom c. kr. okrajnemu šolskemu svetu tekom štirih tednov od dneva razpisa naprej.

Utonil je v Vipavi blizu Prvačine 13-letni Alojzij Sulič. Otroci so se igrali na bregu vode in Sulič je pri tej priliki padel v vodo in izginil v valovih. Dosedaj ga niso še našli.

Strašna nesreča v Pazinu. Iz Pazina se nam poroča: Dne 15. t. m. se je v sredi Pazina zgodila velika nesreča. Zjutraj ob 4. nas zbudi grozno vpitje: ogenj, fogo, ujuto, ajuto. Ko se je zdanilo, smo zvedeli, da so našli v sobi žensko, ki je popolnoma zgorela. Najbrže se ji je prevrnila svetilnica in je nesrečnica na ta način končala svoje življenje.

Rusinsko vseučilišče v Lvovu. »Ševčenkovo znanstveno društvo« v Lvovu je poslalo na poslance in na redakcije vseh listov spomenico, v kateri zahteva rusinsko vseučilišče in utemeljuje njegovo potrebo. Prej je bila lvovska univerza namenjena tudi rusinskim potrebam, ker je bila krakovska univerza vedno čisto poljska. Zdaj je pa avtonomija lvovsko vseučilišče naredila čisto poljsko. Rusinov je v Avstriji 4 milijone, torej ne mnogo manj, kakor Poljakov. V Galiciji je že čez 50 odstotkov ljudskih šol in štiri višje gimnazije z rusinskim učnim jezikom. Po zakonu se ne smejo rusinski abiturijenti teh zavodov siliti, da naj nadaljujejo svoje študije v drugem jeziku. Tudi vzbujajoča se narodna zavest v maloruskem narodu, ki šteje skupaj do 30 milij. ljudi, zahteva vedno odločneje svoje vseučilišče. Vseučilišče v Černovicah ne zadostuje, ker središče avstrijskih Rusinov je Lvov. Maloruskih vseučiliščnikov je zdaj vpisanih na raznih avstrijskih vseučiliščih 800, od teh 600 samo v Lvovu. Tudi kandidatov za profesorje stolice ne manjka. Spomenica končuje s tem, da opozarja na lepo zaanstveno slovo, katero je že začelo cvesti med Malorusi v vseh strokah.

Velikonočni izlet Čehov v Črno goro in v Dalmacijo. Brnski odbor »kluba čeških turistov« nas prosi, naj opozorimo Slovence na veliki češki izlet med Jugoslovane ob letošnji velikonoči. Že zadnji tak izlet v Pulj, Benetke, Opatijo, Postojno itd. se je jako dobro obnesel. Ako se do 1. februarja oglasi vsaj 50 izletnikov, najel bo odbor poseben salonski parnik. Letošnji izlet pojde v Zader, Šibenik, k slapom Krke, Trogir, Split, Solin, Hvar, Korčulo, Gruz, Dubrovnik, Lokrum, Boko Kotorsko, Cetinje, Mali Lošinj, Opatijo in Skokijansko jamo. Izlet bo trajal od 22. marca do 1. aprila 1902. Odbor pričakuje, da bodo tudi Jugoslovani z veseljem pozdravili ta češki obisk.

Potres v Zagrebu. Včeraj nam je brzojav poročal iz Zagreba, da je bil ob če-

trt na 4. uro popoldne tam močan potres. Čudno, da zagrebški listi, ki so izšli sinoči, o tem se ne obveščajo. Danes smo dobili iz Zagreba drugo poročilo, ki nam javlja, da je potres trajal več sekund. To drugo poročilo je mirnejše in kaže, da je bil potres sicer precejšen, a da škoda ni tolika, kot se je ljudem zdelo v prvi grozi. Bila sta dva močna sunljeja. Večja nesreča se ni zgodila nobena in tudi večje škode ni. Nekaj dimnikov se je podrla in z ropotom padlo na cesto. Ker so se tudi okraski luščili od hiš in popadali na tla, so se ljudje silno prestrašili, ker so mislili, da se hiše podirajo. V večjih dvoranah so popokali stropovi in omet je padel na tla. Stolna cerkev ni trpela, kolikor se je doslej konstatiralo, nobene škode. — Z druge strani se nam zopet piše: Včeraj, 17. dec. ob 3. uri 16 min. popoldne je bil tu krepak potresni sunek, katerega je spremljalo podzemeljsko gromenje. Središče je bilo v Prilazu in Frankopanski ulici. Najprej se je streslo od zdočaj na zgoraj, potem valovito. Ljudstvo je bežalo iz hiš. Mnogo stvari je padlo z omar. Sobe so bile bele od ometa. Od novih poslopij so odpadali okraski. Cel del prekrasnega pročelja pri hotel »Imperial« v Frankopanski ulici je vrglo na tračnice tramvaja. Na poslopju »Narodnih Novin« odtrgalo je dekoracijski stolpič ter ga vrglo na ulico. V poslopju rušili so se stropi. Na Prilazu padali so na ulico okraski, dimniki in tako dalje, ter je potoklo, kakor se čuje, tudi nekega pismonoša. Na »Akademičnem trgu« je odtrgalo dva krasna kipa ter ju vrglo na ulico. Ravno tako je na palači »Prister« odtrgalo en krasen kip ter ga vrglo na drugo stran. Ljudstvo je preplašeno in se boji, da bi se sunki ne ponavljali. — Tukajšnjemu uradnemu listu se je na vprašanje sporočilo danes iz Zagreba, da se je ob 10 uri pojavil še en močan sunek in pozneje še osem slabelih sunkov. — Tudi danes zjutraj ob 8. uri so čutili potres. — Na tukajšnji potresni opazovalnici so včeraj ob 3. uri 14 m. vsi aparati zaznamovali bližnji potres. — Bog nas varuj potresa!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 18. decembra. Danes so bili v avdijenci pri poljedelskem ministru Giovanelliju poslanci dr. Šusteršič, Povše in dr. Žitnik ter so mu izročili želje sodarjev in lesnih delavcev v Idriji in okolici. V imenu vseh katol. narodnih poslancev je deputacija prosila poljedelskega ministra, da bi se oziral na označene želje. Umevno je, da minister k vsem točkam ni takoj pritrdil, vendar je pa obljubil, da bode pazno proučil zahteve in jim po možnosti ugodil. O stvari bomo še obširnejše poročali.

Dunaj, 18. dec. Današnja seja je zadnja pred prazniki. Kmetijske zadrage so bile sprejete v tretjem branju. Po sprejetju zakona so mnogoštevilni poslanci raznih strank referentu Povšetu čestitali. Na to je prišel na vrsto zakon o diurnistih. Finančni minister se je izrekel proti zakonu, dokler nima primerne pokritja.

Dunaj, 18. dec. Posl. dr. Šusteršič in tovariši so danes interpelovali za odpravo grabelj čez Idrijo.

Dunaj, 18. decembra. V današnji seji odseka za kmetijstvo se je načelnik grof Zedwitz s toplimi besedami spominjal izrednih zaslug posl. Povšeta pri rešitvi predloga o kmetijskih zadrugah ter mu je izrazil zahvalo za njegovo požrtovalno delo. Na predlog grofa Zedwitza je odsek votiral poslancu Povšetu soglasno hvalo in priznanje za njegov vspešni trud.

Dunaj, 18. dec. (C. B.) Poslanska zbornica je danes rešila načrt o kmetijskih zadrugah v tretjem branju. Živahna pohvala v zbornici.

Dunaj, 18. dec. Železniški odsek je sprejel nepremenjeno vladno predlogo glede gradnje bosniških železnic.

Dunaj, 18. dec. Grof Lonyay je zopet obolel na malariji.

Dunaj, 18. decembra. Osmi mednarodni časnikarski kongres se bo vršil od 21. do 24. julija v Bernu.

Dunaj, 18. decembra. Gospodarski odsek se je včeraj bavil z vprašanjem odprave službene kavijske pri državnih uradnikih. Trgovski minister se je pokazal prijaznega temu vprašanju.

Gorica, 18. decembra. Na ravno-kar dozidani železniški galeriji proge Gorica-Ajdovščina se je udrila zemlja.

Gorica, 18. dec. V Podgori je zopet odpuščenih 60 delavcev.

Praga, 18. dec. „Politik“ trdi, da bo ces. namestnikom v Dalmaciji imenovan ministerski svetnik v notranjem ministerstvu Erazem baron Handel.

Praga, 18. dec. Usnjak Fr. Buri-anek je s čevljarškim nožem zaklal svojo ženo, ker jo je zapeljal dijak Slavik. Žena je bila v hipu mrtva. Di-jaka je Buri-anek nevarno ranil.

Zagreb, 18. dec. Intendant narod-nega gledališča Hreljanović bode odstopil.

Lino, 18. decembra. Princ Oton Windischgrätz, ženin nadvojvodinje Eli-zabete, pride v praško garnizijo.

Lvov, 18. dec. Tu se je vršil shod rusinske radikalne stranke. Stranka bode prihodnjo spomlad organizovala stavko poljskih delavcev.

Pariz, 18. dec. V zbornici se je Waldeck Rousseau izjavil proti temu, da bi se črtal proračun za bogočastje. Desnica je predlagala, naj se govor Waldeck Rousseauov plakira. Predlog je bil odklonjen. Pričela se je speci-jelna debata o proračunu za bogočastje.

Pariz, 18. dec. Z Japonskega prihajajo vesti, da je nek mož streljal na japonskega cesarja, ko je bil le-ta na poti v parlament. Strel ni zadel. Napadalec je ušel.

Petrograd, 18. decembra. Dvor se je preselil iz Carskoje selo v Gačino, ker so vodovodne cevi v Carskoje selo neznani zlikovci odprli in vodo onesa-žili. V Carskojem selu je radi tega nad 100 oseb bolnih na legarju.

London, 18. dec. Iz Cantona se poroča: Od včeraj zvečer je vse mesto v ognju, 8000 hiš je po-gorelo. Pol milje daleč divja ogenj. Mnogo ljudi je zgorelo.

Novijork, 18. dec. Iz Santiago de Chile javljajo, da so argentinske čete vnovič udrle v južni del Chile.

London, 17. dec. Listi poročajo, da je bil Luis Botha 5. t. m. v boju pri Luneburgu nevarno ranjen v nogo. Zadel ga je kroglja. Ušel je ujetništvu s tem, da je zlezal v neko grmovje. Baje niti njegovi prijatelji ne vedo, kje se sedaj nahaja.

Kapstadt, 18. decembra. Oddelek 60 Burov je pri Malfonteinu prepodil polkovnik Prince s svojo armado. En častnik in dva moža sta ranjena. Buri so bežali v gore in ostavili na mestu 79 konj in mul. Angleži jih zasledujejo.

Umrli so:

15. decembra. Franc Ule, kurilca sin, 2½ leta, Radeckega cesta 1, bronchitis capillaris. — Jožefa Gobatto, majorja vdova, 71 let, Zabjak 5, želodčni

rak. — Jožef Gruden, natakar, 43 let, Erjavčeva cesta 26, jetika. — Marijana Cotman, gostija, 77 let, Illovia 38, ostarelost. — Terezija Kainer, železniškega uslužbenca hči, 3 mesece, Martinova cesta 26, čre-vesni katar.

V bolnišnici:

12. decembra. Ivan Hutter, kostanjar, 19 let, je-tika. — Pavla Krajšek, delavca hči, 11½ meseca, bronchitis capillaris.

Zitne cene

dné 17. decembra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad 1902	K 8-84	do 8-85
Rž za pomlad 1902	7-61	7-62
Koruzza za maj-junij 1902	5-76	5-77
Oves za pomlad 1902	7-74	7-75

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april 1902	K 8-61	do 8-62
Rž za april 1902	7-33	7-34
Oves za april 1902	7-43	7-44
Koruzza za maj 1902	5-45	5-46

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 8-45	do 9-15
južne zel.	8-60	9-00
Rž	7-40	7-60
Ječmen	7-20	8-60
ob Tisi	6-75	7-75
Koruzza ogerska, stara	5-70	5-80
nova	5-35	5-45
Cinkvant	6-80	7-20
stara	6-31	6-60
Oves srednji	7-60	8-75
Fižol	7-75	10-75

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 308-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opa- zovanja	Stanje buro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Podoba v 14 urah
17 9. zveč.	730-0	1-3	sl. jzab.	dež	
18 7. zjutr.	727-0	2-7	sl. jzab.	oblač.	27-2
2. popol.	727-3	8-9	sr. jzab.	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 1-3°, normale: -1-8°
Po noči bliskanje, proti jutru močna nevihta.

Naročila

1200 5-2

srno razkosano in tudi prekajeno

sprejema in po nizki ceni izvršuje

RUDOLF PETRIČ,

špecerijska trgovina v Ljubljani, Valvazorjev
trg št. 6, nasproti križevniški cerkvi.

Narejena oblačila za gospe in gospode

za polovičino ceno

le še do 24. decembra
v angleškem skladišču za obleke

v Ljubljani, na vogalu Sv. Petra in Resljeve ceste 3.

1207 3-1

S spoštovanjem

Oroslav Bernatović.

Marija Drenik

Ljubljana

Kongresni trg

hiša „Matice Slovenske“.

Največja zaloga

vsakovrstnih ženskih ročnih del in pripadajočega
materijala. Monogrami in druge risbe se predti-
skujejo na vsako blago. Priporočam tudi bogato
zalogo volne po najnižji ceni. Izvr-
šujejo se vsake vrste veznine v beli kakor ce-
nejši tamborirni tehniki. Zunanji naročilom se
ustreza najtočnejše.

1195 6-2

Dunajska borza

Dné 17. decembra.

Skupni državni dolg v notab	99-15
Skupni državni dolg v srebru	99-15
Avstrijska zlatna renta 4%	118-85
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95-95
Ogerska zlatna renta 4%	118-75
Ogerska krona renta 4%, 200	94-
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1590-
Kreditne delnice, 160 gld.	652-
London vista	239-27½
Wenški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117-20

Dné 17. decembra.

20 mark	28-44
20 frankov (napoleon)	19-06
Italijanski bankovci	93-65
C. kr. cekini	11-32
3-2% državne srečke 1. 1864, 250 gld.	190-
5% državne srečke 1. 1860, 100 gld.	172-
Državne srečke 1. 1864, 100 gld.	-
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96-65
Tisne srečke 4%, 100 gld.	147-25
Dunavske vravnave srečke 5%	265-50

Dunavsko vravnavno posojilo 1. 1878	105-75
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-60
Priporočne obveznice državne železnice	434-
južne železnice 3%	318-50
južne železnice 5%	118-40
dolenjskih železnice 4%	-
Kreditne srečke, 100 gld.	403-
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500-
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	49-85
Ogerskega	24-
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	17-45
Rudolfove srečke, 10 gld.	65-

Srečkovne srečke, 40 gld.	220-
St. Genois srečke, 40 gld.	245-
Waldsteinove srečke, 20 gld.	-
Ljubljanske srečke	73-
Akcije anglo-avstrijske banke, 300 gld.	260-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. w.	5520-
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	843-
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	66-
Splošna avstrijska stavbinska družba	142-
Montanska družba avstr. plan.	39-75
Trboveljska premogarska družba, 70 gld	420-
Papirnih rubljev 100	253-75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri izrebanju,
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako izrebanje.
Kulani izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

1., Wallzeile 10 in 12, Dunaj, 1., Ströbelgasse 2.

Pojasniti vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga
obvestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnic.